

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจ การเมือง หรือสังคมและวัฒนธรรม การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวต้องอาศัยคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา (จิตรกร ตั้งเกษมสุข, 2525) เพราะการศึกษาเป็นการพัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคลเพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีต่อสังคม และประเทศชาติ (กิติมา ปริศิตติกุล, 2529) ทำให้มนุษย์กลายเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการพัฒนา (อุทัย บุญประเสริฐ, 2529) ด้วยเหตุนี้ประเทศที่เจริญก้าวหน้าทุกประเทศจึงล้วนเอาใจใส่ในการลงทุนบำรุงในด้านการศึกษาของประชาชนอย่างกว้างขวางและจริงจังทั้งนี้รวมทั้งประเทศไทยของเราด้วย ดังจะเห็นได้จากนโยบายในการจัดการศึกษาของประเทศตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ซึ่งเป็นฉบับที่กำลังใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้ระบุไว้ในข้อ 10 ว่า "รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษา โดยถือว่าการศึกษามีความสำคัญในอันดับสูงยิ่งแห่งกิจการของรัฐ" และข้อ 23 ระบุว่า "รัฐพึงระดมเลือกสรรทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งจากรัฐท้องถิ่น เอกชน และผู้รับการศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษา..."

การศึกษาทุกระดับมีความสำคัญและเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ รัฐจึงต้องรับภาระในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง และเสมอภาคกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาระดับที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อประเทศชาติเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับประชาชนทุกคน เป็นการศึกษาของมวลชน เป็นการศึกษาในระดับที่ประชาชนชาวไทยทุกคนต้องผ่าน ต้องสัมผัส และเป็นการศึกษาในระดับที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาที่เป็นทางการแห่งเดียวและเป็นแห่งสุดท้ายในชีวิตของประชาชนชาว

ไทยเป็นจำนวนมากทั้งในอดีตและปัจจุบัน (อุทัย บุญประเสริฐ, 2531)

การจัดการประถมศึกษาของไทยได้เริ่มให้มีขึ้นมาแล้วตั้งแต่สมัยโบราณ ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่บ้าน วัดและวัง และได้มีการพัฒนาการจัดการศึกษามา โดยลำดับ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาก็เปลี่ยนกันไปมาระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการกับกระทรวงมหาดไทย เมื่อปี พ.ศ. 2509 รัฐได้ออกร่างศึกษาระดับประถมศึกษาให้ขึ้นอยู่กับองค์การบริหารส่วนจังหวัด สังกัดกระทรวงมหาดไทย ทำให้ระบบการบริหารการประถมศึกษาถูกแยกออกเป็น 3 ส่วน คือ การบริหารงานธุรการและงบประมาณอยู่ในความควบคุมของกระทรวงมหาดไทย การบริหารงานวิชาการอยู่ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการและการบริหารบุคคลอยู่ในความควบคุมของครุสภา จึงทำให้ขาดเอกภาพด้านการบริหารการศึกษา เกิดความสับสนและขาดการประสานงานกัน จากผลการวิจัย การสัมมนา การประชุมทางวิชาการตลอดถึงแนวคิดจากบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่างเห็นพ้องต้องกันว่า การศึกษาของไทยจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อสภาพการณ์ต่าง ๆ ทางสังคมและเศรษฐกิจ ประกอบกับได้เกิดเหตุผันแปรทางการเมืองและมีเหตุการณ์รุนแรงเมื่อวันที่ 14-16 ตุลาคม 2516 จึงเกิดแนวคิดที่จะให้มีการปฏิรูปการศึกษาขึ้น รัฐบาลในสมัยของ ฯพณฯ สัญญา ธรรมศักดิ์ จึงได้ตั้งคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาขึ้นโดยมีนายลิปพนนท์ เกตุทัต เป็นประธาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนวทางการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาให้เหมาะสมกับกาลสมัยสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จึงทำให้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2523 มีฐานะเป็นกรมหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการ โดยโอนอำนาจการบริหารการประถมศึกษาจากกระทรวงมหาดไทยมาอยู่กระทรวงศึกษาธิการและโอนโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการให้ไปขึ้นกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีหน้าที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาเกือบทั้งหมด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2525)

โครงสร้างและระบบบริหารการประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นการบริหารในรูปของคณะกรรมการ มี 4 ระดับคือ ระดับชาติ เรียกว่า คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ระดับ

จังหวัด เรียกว่า คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ระดับอำเภอและกิ่งอำเภอ เรียกว่า คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ระดับกลุ่มโรงเรียน เรียกว่า คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ส่วนระดับโรงเรียนนั้นกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ไม่ได้กำหนดให้บริหารโดยองค์คณะบุคคล การบังคับบัญชาควบคุมดูแล และปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ นั้นในระดับชาติให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติขึ้น มีฐานะ เป็นกรมรับผิดชอบโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดทั้งหมด โดยให้มีเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชา ในระดับจังหวัดมีสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัดเป็นหน่วยงานบริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชา ควบคุมดูแล และรับผิดชอบ ภายในจังหวัด ในระดับอำเภอ และกิ่งอำเภอมีสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และกิ่งอำเภอเป็นหน่วยงานบริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชา ควบคุมดูแล และรับผิดชอบ ในระดับกลุ่มโรงเรียนให้คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนกำหนดโรงเรียนที่เหมาะสมภายในกลุ่มเป็นที่ทำการของกลุ่มโรงเรียน มีประธานกลุ่มเป็นผู้ควบคุมดูแลสำนักงาน ไม่มีอำนาจในสายการบังคับบัญชาโรงเรียนภายในกลุ่มเพียงทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานภายในกลุ่ม

การดำเนินงานในลักษณะ "กลุ่มโรงเรียน" เริ่มมีขึ้นในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2493 เมื่อกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับองค์การยูนิเซฟ จัดทำโครงการทดลองนำร่อง เพื่อพัฒนาการศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรกที่จังหวัดฉะเชิงเทรา โครงการนี้ได้รวมวิธีการทำงานในลักษณะกลุ่มโรงเรียนเข้าไว้ด้วย โดยมีเจตนารมณ์ที่จะกระตุ้นคณะครูในโรงเรียนที่มีความพร้อมอยู่แล้ว ให้ช่วยเหลือครูในโรงเรียนขนาดเล็กแก้ปัญหาการเรียนการสอนด้วยความสมัครใจ

พ.ศ. 2502 กรมสามัญศึกษาได้นำระบบกลุ่มโรงเรียนมาใช้ในการบริหารโรงเรียนประชาบาลและเทศบาลเพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่ ตรวจสอบควบคุมโรงเรียนของศึกษาธิการอำเภอโดยให้โรงเรียนควบคุมดูแลกันเองและให้มีการช่วยเหลือร่วมกันพัฒนา

คุณภาพให้อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ที่นับว่าเป็นการพัฒนาครั้งสำคัญของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศไทยได้มีขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2523 เมื่อได้โอนการประถมศึกษามาขึ้นกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และในพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ได้บัญญัติให้ใช้กลุ่มโรงเรียนเป็นเครื่องมือในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530, เล่ม 1) จึงทำให้การดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนมีแนวทางที่ชัดเจนขึ้นและที่สำคัญยิ่งก็คือมีกฎระเบียบรองรับในการทำงานหลังจากที่ได้ปฏิบัติกันมาอย่างไม่เป็นทางการเป็นเวลายาวนาน

ในปี พ.ศ. 2528 ประกอบ คุณารักษ์ และคณะ ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบองค์กรและการจัดการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาตามระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2523 โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การยูเนสโกและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถามเป็นกรรมการกลุ่มโรงเรียน 710 คน และครูจำนวน 623 คน จากกลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ จำนวน 48 กลุ่ม และกลุ่มตัวอย่างประชากรเพื่อสัมภาษณ์อีก 220 คน พบว่าคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนยังขาดทักษะและประสบการณ์ในการทำงานเป็นกลุ่ม ยังไม่มีสำนักงานกลุ่มที่ถาวร ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของประธานและกรรมการกลุ่มก็ยังไม่ชัดเจน อีกทั้งยังขาดอำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินการตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จได้ (ประกอบ คุณารักษ์ และอาปน ศรีณชัย, 2529) และจากบทวิเคราะห์ในหัวข้อการจัดการกลุ่มโรงเรียนพบว่ามีปัญหาอย่างน้อย 3 ประการคือ กลุ่มโรงเรียนมีขนาดใหญ่มากเกินไป ที่ทำการของกลุ่มไม่อยู่ในบริเวณที่เป็นศูนย์กลาง และที่ทำการกลุ่มไม่ได้อยู่ที่โรงเรียนประธานกลุ่มทำให้การใช้วัสดุอุปกรณ์ไม่ค่อยสะดวกเท่าที่ควร ซึ่งผู้ตอบคำถามได้เสนอทางแก้ไขคือ ให้กลุ่มโรงเรียนมีขนาดเล็ก จัดตั้งที่ทำการกลุ่มโรงเรียนให้อยู่บริเวณศูนย์กลางของกลุ่ม ควรมีผู้ทำหน้าที่ประจำ ที่ทำการกลุ่มโรงเรียน จำนวน 2-3 คน มีศูนย์วัสดุครุภัณฑ์กลุ่ม ห้องสมุดกลุ่ม หรือศูนย์วิชาการกลุ่ม จากผลของการวิจัยดังกล่าวทำให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้นำมาพัฒนาเป็นระเบียบคณะกรรมการ

การประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2529 ขึ้น มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 13 ธันวาคม 2529 เป็นต้นมา จึงทำให้มีบุคคลที่เป็นองค์ประกอบสำคัญเกิดขึ้นในระบบกลุ่มโรงเรียน 4 กลุ่มด้วยกัน คือ (1) ประธาน/กรรมการกลุ่ม (2) หัวหน้าสำนักงาน (3) ครูวิชาการสำนักงาน และ (4) ครูวิชาการกลุ่ม ซึ่งบุคลากรเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นผู้มีความสำคัญต่อสถานภาพการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนเป็นอย่างมาก

เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญแก่สำนักงานกลุ่มโรงเรียนเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการจัดสรรงบประมาณเป็นค่าวัสดุ ครุภัณฑ์ ของสำนักงานและค่าใช้สอยต่าง ๆ ให้แก่สำนักงานกลุ่มจัดโครงการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา (คพศ.) โดยตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มขึ้น และได้จัดอุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อการเรียนต่าง ๆ ให้เป็นจำนวนมาก โครงการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน โครงการพัฒนาคุณภาพบุคลากรกลุ่มโรงเรียน และได้จัดพิมพ์คู่มือชุดฝึกอบรมบุคลากรกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาให้ และตามระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียน พ.ศ. 2529 ข้อ 24 ได้ระบุอำนาจและหน้าที่ของหัวหน้าสำนักงานไว้ถึง 10 ข้อ ประกอบกับระยะเวลาการดำเนินงานในหน้าที่ของหัวหน้าสำนักงานซึ่งเป็นตำแหน่งที่ตั้งขึ้นใหม่ได้ล่วงมานานพอสมควรนับตั้งแต่ปี 2529 เป็นต้นมา ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานของหัวหน้าสำนักงานกลุ่มโรงเรียนที่ได้ปฏิบัติมาแล้วว่ามีการปฏิบัติเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานอย่างไรบ้าง เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานของหัวหน้าสำนักงานและการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของหัวหน้าสำนักงานกลุ่มโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 6
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของหัวหน้าสำนักงานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 6

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการปฏิบัติงาน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของหัวหน้าสำนักงานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 6 เท่านั้น
2. เป็นการศึกษาการปฏิบัติงานตามอำนาจและหน้าที่ของหัวหน้าสำนักงานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2529 ซึ่งมีดังนี้
  - 2.1 รับผิดชอบในการบริหารงานของสำนักงานกลุ่ม ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนและห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน
  - 2.2 รับผิดชอบการดำเนินงานของครูวิชาการสำนักงานและครูวิชาการกลุ่ม
  - 2.3 เสนอแผนงานและโครงการเพื่อดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียน ตามนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต่อคณะกรรมการกลุ่ม
  - 2.4 เสนอแนวทางพัฒนางานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนต่อคณะกรรมการกลุ่ม
  - 2.5 จัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับการพิจารณาผลการปฏิบัติงานประจำปีของข้าราชการครูและลูกจ้างประจำภายในกลุ่มโรงเรียน เพื่อเสนอต่อประธานกลุ่มหรือคณะกรรมการกลุ่ม แล้วแต่กรณี
  - 2.6 จัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณประจำปีของกลุ่มโรงเรียน

2.7 จัดทำรายงานประจำปีของกลุ่มโรงเรียนเสนอต่อ
คณะกรรมการกลุ่ม

2.8 ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการกลุ่ม

2.9 ดำเนินงานภายในสำนักงานกลุ่มเพื่อให้มีประสิทธิภาพ

2.10 ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากประธานกลุ่ม
หรือคณะกรรมการกลุ่ม

3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลจากกลุ่มประชากร ที่ดำรง
ตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานกลุ่มโรงเรียน ในปีการศึกษา 2532 เท่านั้น

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มโรงเรียน หมายถึง การรวมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนัก
งานการประถมศึกษาจังหวัด เข้าเป็นกลุ่มตามระเบียบคณะกรรมการการประถม
ศึกษาแห่งชาติว่าด้วยกลุ่มโรงเรียน พ.ศ. 2529 ซึ่งกลุ่มโรงเรียนหนึ่งให้มี
โรงเรียนไม่น้อยกว่าเจ็ดโรงแต่ไม่เกินสิบโรง เพื่อให้เกิดความร่วมมือ สนับสนุน
กันในด้านวัสดุอุปกรณ์ ภาล้งงาน และภาล้งความคิดในการดำเนินงานพัฒนา
คุณภาพการประถมศึกษา แต่ไม่เป็นองค์กรในสายบังคับบัญชา (สำนักงานคณะ
กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ)

การปฏิบัติงาน หมายถึง ระดับการกระทำ การปฏิบัติ หรือการแสดง
ออกเป็นกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ของหัวหน้าสำนักงานกลุ่มโรงเรียนที่ปฏิบัติตาม
อำนาจและหน้าที่ที่ระบุไว้ในระเบียบ ทั้งที่ผ่านมาแล้วและดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

หัวหน้าสำนักงาน หมายถึง ครูผู้สอนภายในกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับเสนอ
ชื่อจากประธานกลุ่ม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกลุ่มให้หัวหน้าการ
ประถมศึกษาอำเภอแต่งตั้งเป็นหัวหน้าสำนักงาน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานกลุ่ม
โรงเรียนตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการการประถม
ศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียน พ.ศ. 2529

ครูวิชาการสำนักงาน หมายถึง ครูผู้สอนที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่
ประจำสำนักงานกลุ่ม

ครูวิชาการกลุ่ม หมายถึง ครูผู้สอนที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นครูวิชาการ
การประจำกลุ่มประสบการณ์ของกลุ่มโรงเรียน

เขตการศึกษา 6 หมายถึง ท้องที่จังหวัดชัยนาท จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดอุทัยธานี

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยจะทำให้ทราบระดับการปฏิบัติหน้าที่ของหัวหน้า
สำนักงานกลุ่ม มีความเข้าใจ และเห็นช่องทางที่จะแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของ
หัวหน้าสำนักงานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

2. ผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาและบริหาร
งานของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้าสำนักงานกลุ่มโรงเรียน
ประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 6 จำนวน 272 คนจากจำนวน 272 กลุ่ม
แยกเป็นรายจังหวัด ดังนี้

จังหวัดชัยนาท	31 คน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	56 คน
จังหวัดลพบุรี	58 คน
จังหวัดสระบุรี	46 คน
จังหวัดสิงห์บุรี	22 คน
จังหวัดอ่างทอง	24 คน
จังหวัดอุทัยธานี	35 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหัวหน้าสำนักงาน เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของหัวหน้าสำนักงาน เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยมีขั้นตอนและวิธีดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงาน การวางแผน การบริหารงานวิชาการ การรายงาน การจัดท่างบประมาณ งานธุรการและการเงิน การประสานงาน โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียน พ.ศ. 2529 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าสำนักงานกลุ่มโรงเรียนแล้วนำมาสร้างเป็นร่างแบบสอบถาม ภายใต้การกำกับดูแลและให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 2 นำร่างแบบสอบถามตามขั้นตอนที่ 1 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้แบบสอบถามมีความตรงตามเนื้อหาที่ต้องการวัด

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้ตามขั้นตอนที่ 2 มาทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ภายใต้การกำกับดูแล และให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา จนเสร็จสมบูรณ์

3. การจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะขอความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

ให้จัดส่งแบบสอบถามไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ แล้วสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอส่งต่อไปยังสำนักงานกลุ่มโรงเรียนตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามจะส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ถ้าครบกำหนดเวลาแล้วยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืนเพียงพอ ผู้วิจัยจะจัดส่งแบบสอบถามไปให้ใหม่อีก และเมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้วทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ ของข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการดังนี้

4.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ

4.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 3 ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อความ และแจกแจงความถี่

ลำดับขั้นตอนในการเสนอข้อมูลรายงานการวิจัย มีดังนี้

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ